

"המילואים" הנדפסים בשולי השלחן ערוך יורה דעה דפוס ווילנא, ובעל "המילואים" הוא שקיצר גם את ספר יפה מראה, וגם קבע דבריו בתוך דברי הרב יפה תאר והם באו בסוגריים מרובעות, ואין לסמוך עליו כלל וד"ל.

ואקבע ואצרף כאן מה שכתבתי במקומו בס"ד. כתב רבינו השדי חמד זל חלק הכללים (פאת השדי מערכת ב' כלל ל"ד אות ז' ד"ה וכתב): "ובשלחן ערוך אשלי רכרכי החדשים דפוס רא"ם יש חידושים המכונים בשם "מילואים" לרב גדול שהעלים שמו וכתב"ו וכו'.

והנה רבינו ז"ל נמשך אחרי מדפיסי ווילנא הנ"ל שכך כתבו בשער השלחן ערוך (עמוד ב' ד"ה גם נוספו): "גם נלוו עמם חידושים יקרים לרב מופלא אחד אשר ציוה להעלים שמו עליהם נקראים בשם "מילואים" רובם לתרץ קושיות ה"שך על העטרת זקנים בעל הלבוש".

אבל בעל "המילואים" הלזה לא היה רב גדול ואף לא רב קטן, אלא היה "משכיל" גדול, ונטה למינות, מהעיר פלונגיאן הסמוכה לעיר ווילנא, והיה מורה בבית מדרש למורים הנודע לשמחה בעיר ווילנא, ושימש גם מגיה בדפוס רא"ם וכו', ולכן העזי לשלוח ידיו לטמא הקדשים, עיין בדברי הגרש"י זצ"ל המובאים בספר שערי תבונה (משפחת רם דף י"ד), והביא דבריו חתנו רבינו מופת הדור בעל קהלות יעקב זצ"ל בספרו קריינא דאיגרתא ח"א (מכתב רנ"ג), ובאגרות ורשימות קהלת יעקב (דף ל') עש"ב, ועיין בחיבורי ברית יעקב (דקפ"ד ע"ב), ובחיבורי זרע חיים (דף ק"צ), ובחיבורי שם בצלאל (דף פ"ז), ודוק.

ועוד על המ"פ הנ"ל עיין בקובץ סיני (גליון נ' דף שע"ח), ובמאסף התורני "ישורון" כרך כ' (דף תש"ל) ואילך, ועל בורתו ובערותו ושהיה מ"פ זה חכם להרע, תראה בקובץ התורני "בית אהרן וישראל" גליון (נ"ו דס"ו ע"ב), ועוד שם (גליון נ"ח דף קכ"ג) עיין דוק והבן.

ז"ל בספרו תורת אמת (סימן קנ"ד), היה **קרובו** של רבי יוסף נ' לב וככתוב לו בשו"ת מהר"י נ' לב ח"ג (סימן ק"ג): "ואני מודיע לכ"ת שזה יותר משלשים שנה היה מעשה בברוסא כיוצא בזה וקצת מהחכמים שהיו באותו הזמן כתבו להתיר והחכם השלם הרב המובהק קרובי ושארי כמוהר"ר יצחק נ' לב כתב להחמיר וחכמי סאלוניקי אשר היו בימים ההם הסכימו לדעתו ולסברתו וכתבו להחמיר ולאסור הכלים ובזה אין לי ספק והאמת" ע"ש, והובא בשו"ת מהרח"ש ח"ג (סימן י"א), ורמז דבריו בשם הגדולים שם חלק הגדולים (מערכת י' אות שס"ג), ומה שציין שם להגהות בשמים ראש (סימן קס"ו) לא מצאתי שם, ועל רבי יצחק נ' לב כתבתי במקומו בהגהותי לספר שם הגדולים בס"ד, ועיין בקובץ התורני "אורייתא" (גליון ח' דף כ"ח) וש"נ, ובמאסף התורני "ישורון" ח"ג (דף תקט"ו בהערה) ואכמ"ל.

ג. על יפה תאר הנדפס בשולי מדרש רבה

במדרש רבה דפוס ווילנא הדפיסו על הגליון פירוש "יפה תאר" מרבינו שמואל יפה ז"ל, וכבר נודע דאינו אלא קיצור (ואולי רק ליקוטים) מספר יפה תאר על המדרש שנדפס כמה פעמים בפני עצמו, וצ"ע אם מקצר המדרש בר סמכא, אחר שהוא הוא בעל "המילואים" הנדפסים בשלחן ערוך יו"ד דפוס ווילנא, ובחיבורי שם בצלאל הנדפס בשנת תשנ"ה (סימן י"ג דף פ"ז) עמדתו שם בדברי הרב יפה תאר הנדפס בגליון המדרש וכתבתי: "ויש לעיין בספר יפה תאר הארוך, הנדפס בפני עצמו, דאולי שם בא לו בארוכה וביאר דבריו היטב, כי כבר כתבתי בחיבורי ברית יעקב (סימן כ' דקפ"ד רע"ב) שפירוש "יפה תאר" הנדפס בשולי מדרש רבה דפוס ווילנא הוא מקוצר מאוד, ומקצרו לאו בר סמכא כלל, וכמו שכתב מרנא ורבנא מופת הדור בעל קהלות יעקב זצ"ל בספרו קריינא דאיגרתא ח"א (מכתב רנ"ג) אודות